

Projektrapport

Miljötillsyn hos verksamheter med hästhållning

2023-09-06

MILJÖSAMVERKAN
ÖSTRA SKARABORG

ADRESS

Hertig Johans torg
541 83 Skövde

TELEFON

0500-49 36 30

E-POST

info@miljoskaraborg.se

WEBBPLATS

www.miljoskaraborg.se

Detta gjorde vi

I detta projekt ingick 16 verksamheter med hästhållning. Verksamheterna har fler än 10 hästar, men färre än 100 och ligger i kommunerna Falköping, Hjo, Tibro och Skövde. Vi kontrollerade lagstiftningen rörande lagring, bortskaffande, spridning och hantering av gödsel samt hantering av gödsel i hagar där hästarna går året om. I den mån det var relevant kontrollerades även andra delar av verksamheten, exempelvis avfallshantering och kemikaliehantering.

Tillsynen på hästgårdar påverkas av om verksamheten klassas som ett jordbruksföretag eller inte, vi har därför använt samma definition som Lantbruksregistret använder i bedömningen av verksamheten. Jordbruksverket ansvarar för uppdatering och information i registret. Det är Statistikmyndigheten SCB som tillhandahåller utdrag ur registret. Hästhållning är i sig inte tillräckligt för att uppfylla definitionen som krävs för att vara med i lantbruksregistret. Något av följande kriterier behöver vara uppfyllda för att verksamheten ska finnas med i registret.

En verksamhet som:

- Brukar mer än 2,0 hektar åkermark (ägd och/eller arrenderad åkermark) och eller brukar minst 5 hektar jordbruksmark (åkermark plus betesmark)
- Äger en djurbesättning som omfattar minst
 - 10 nötkreatur eller
 - 10 suggor eller
 - 50 svin eller
 - 20 får och lamm eller
 - 1 000 fjäderfä
- Bedriver yrkesmässig trädgårdsodling på minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta.

Beroende på om verksamheten var ett jordbruksföretag eller inte, gäller olika regler. För jordbruksföretag gäller förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket samt Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 204:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. För övriga verksamheter gäller miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

I projektet använde vi nationellt framtagna checklistor för växtnäringstillsyn på hästgårdar, enligt den Nationella tillsynsstrategin.

Syftet med projektet var att öka medvetenheten hos hästhållare om risker för läckage av växtnäring till vatten samt att vi skulle få ökad kunskap om hur hästgödsel lagras och hanteras inom våra kommuner.

Resultat

Vi kunde konstatera avvikelser på 6 av 16 verksamheter. De flesta bristerna var ringa avvikelser från lagstiftningen. Det handlade oftast om brister i dokumentationen, exempelvis växtodlingsplanen för de verksamheter som definierats som jordbruksföretag.

På en verksamhet var bristen mer än ringa vilket resulterade i ett uppföljande ärende. Det handlade om besiktning av dieseltank där senaste kontrollrapporten inte kunde hittas.

Vår uppföljning efter projektet

Verksamheter med ringa avvikelser kommer att åtgärda dem på frivillig väg. Uppföljning av dessa genomför vi vid nästa planerade kontroll.

Vi kommer att följa upp att dieseltanken utan kontrollrapport kommer att kontrolleras.

Vad blev nyttan med projektet?

Genom rätt hantering och förvaring av gödsel minskar verksamheten risken för övergödning av våra vatten.

När hästtäteten är högre än 2,5 häst per hektar är risken stor för söndertrampade ytor och därigenom riskerar närliggande vattendrag att förorenas av gödseln. Om man inte mockar rasthagarna ackumuleras fosfor år efter år. I en studie¹ har man funnit att den tillförda mängden fosfor i hästhagar kan vara 60 kg per hektar, vilket kan jämföras med den tillåtna mängden för åkermark som är 22 kg fosfor per hektar och år. I studien fann man också att läckage från hästhagar kan uppgå till hela 1,1 kg fosfor per hektar, vilket kan jämföras med medelläckaget från åkermark som är 0,4 kg fosfor per hektar.

Hästägare kan göra stor nytta för miljön. Genom att dagligen mocka hagarna och förvara gödseln på en platta eller motsvarande kan näringsläckaget minska med upp till 50 procent.

Fakta om projektet

Namn:	Miljötillsyn hos verksamheter med hästhållning
Projektet pågick:	19 juni till 18 augusti 2023
Detta granskade vi:	<ul style="list-style-type: none">• Gödselvårdsanläggning• Avyttring/spridning av gödsel• Hagar (upptramp, foderplats, mockning m.m.)• Avfallshantering• Dokumentation• Animaliska biprodukter• Andra relevanta delar av verksamheten, till exempel kemikaliehantering
Antal anläggningar:	16
Antal anläggningar utan avvikelser:	10

¹ Examensarbete vid Mälardalens högskola, "Fosforläckage från hästhagar i Hångadalen. Åtgärdsförslag till den småskaliga hästhållaren" av Nadja Andréewitch